

XIV Konsiliaarinen prosessi

Saksan natsihallinto ja toisen maailmansodan kauheudet yli 60 vuotta sitten saivat evankelisen teologin ja vastarintamiehen, Dietrich Bonhoefferin, ponnistelemaan kaikkiin tunnustuskuntiin kuuluvien kristittyjen yhteisen, ekumeenisen konsiilin eli kirkolliskokouksen aikaansaamiseksi, jotta se voisi puhua yhdellä äänellä tälle pirstoutuneelle maailmalle. Siitä kehittyi ”konsiliaarinen prosessi”. On jo ollut kaksi Euroopan-laajuista kokoontumista Baselissa ja Grazissa ja yksi maailmanlaajuinen Soulissa. Kolmas eurooppalainen, ekumeeninen kokous on suunnitteilla. Kysymys kuului: mitkä ovat tämänhetkessä maailmassa kristillisten kirkkojen toiminnan tärkeimmät prioriteetit? Eurooppalaisten kristittyjen keskuudessa syntyi hämmästyttävä yksimielisyys. Tärkeimmiksi mainittiin: oikeudenmukaisuus, rauha, luomakunnan suojeleminen. Tuo ensisijaisuuksien hyvä valikoima ja – vähintään yhtä tärkeä – prioriteettien rajoittaminen kolmeksi, ovat tämän liikkeen maailmanlaajuisen menestyksen salaisuus. Kaikkien kristittyjen yhteisen kirkolliskokouksen tavoite (yksi koko kristikuntaa edustava yhteisesti koolle kutsuttu päätösvaltaisten edustajien kokous) on nyt ”rauhanaikana” jälleen lykätty kaukaisuuteen ja voi monista (ainakin vielä) vaikuttaa utopistiselta. Konsiliaarinen liike ei kuitenkaan ole tyrehtynyt, vaan pitää sitkeästi kiinni tavoitteestaan.

Konsiliaarinen prosessi on kansainvälinen pyrkimys, joskin se on saanut enemmän jalansijaa Euroopassa kuin muualla. Jatkuvalle pienryhmien työllä rakennetaan pohjaa. Kaikkein tärkeintä on yhteinen tavoite: oikeudenmukaisuus, rauha ja luomakunnan suojeleminen. (Sveitsissä liikettä kutsutaan FSG-ryhmäksi; F = *rauha* 'Friede', S = *luomakunta* 'Schöpfung', G = *oikeudenmukaisuus* 'Gerechtigkeit').

Haluan vielä mainita kaksi yksityiskohtaa konsiliaarisen prosessin työstä. Baselissa ja Grazissa osallistui roomalaiskatolinen kirkko rinta rinnan samalla tasolla kaikkien muiden kristillisten kirkkojen kanssa.

Soulissa tarvitsi roomalaiskatolinen kirkko jo taas oman ”erikoisasemansa”. Se lähetti tuohon ekumeeniseen kokoukseen vain ”tarkkailijoita” ei ”valtuutettuja”. Se osoittaa jotain mielenkiintoista. Mikä roomalaiskatolisen yhtenäiskirkon tasolla oli mahdotonta, toteutui eurooppalaisella tasolla. Jos katolinen kirkko soveltaisi tätä periaatetta yleisesti, olisi se valtava edistysaskel, joka voisi parantaa ja vauhdittaa katolisen kirkon omaa kehitystä monilla alueilla. Paikallisten, valtakunnallisten ja maanosakirkkojen ei tarvitsisi omassa kehityksessään enää odottaa viimeistä yöjunaa. (Oman arviointini mukaan viimeisten yöjunien matkustajat eivät suinkaan enimmältään ole syrjäisissä viidakoissa, vaan pikemmin Vatikaanissa.)

Baselissa joutuivat valtuutetut toteamaan kuinka vaikeaa voi olla löytää sellainen jumalanpalvelusmuoto, jonka kaikki voisivat täysin hyväksyä.

Ensin ortodoksiset kirkot totesivat, että heidän käsityksensä mukaan yhteisesti vietetyssä jumalanpalveluksessa naisilla ei voinut olla liturgisia tehtäviä. Siitä eivät toiset kirkot parhaalla tahdollakaan voineet olla samaa mieltä. Kuin taikasauvalla auttoi eräs valtuutettu kaikki ulos umpikujasta. Hän ehdotti, ettei kukaan käyttäisi liturgisia vaatteita yhteisessä jumalanpalveluksessa. Nyt voivat myös naiset ortodoksisen näkemyksen mukaan saarnata, esirukoilla, toimia esilaulajina jne. Perusteena on ortodoksien (ja myös katolilaisten) tekemä ero kirkon virallisen liturgian ja yksityisen rukouksen sekä kansan vapaasti harrastamien hurskaudenharjoitusten välillä. Heidän näkemyksensä mukaan virallinen liturgia on aina toimitettava tiettyjen sääntöjen mukaisesti. Monet läsnäolijat eivät mitenkään ymmärtäneet ortodoksien asennetta, mutta heille ei tuottanut vaikeuksia liturgisten vaatteitten käyttämättä jättäminen. Vaikka he eivät ymmärtäneet ortodokseja, he kykenivät osoittamaan näille huomaavaisuutta.

Isä Theodor Rohner

Käännös saksan kielestä: Heikki Pusa